

Sygn. akt VII AGa 801/18

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 maja 2018 r.

Sąd Apelacyjny w Warszawie VII Wydział Gospodarczy w składzie następującym:

Przewodniczący: SSA Ewa Stefańska (spr.)

Sędziowie: SA Maciej Dobrzyński

SA Magdalena Sajur - Kordula

Protokolant: sekr. sądowy Monika Bąk-Rokicka

na rozprawie w dniu 16 maja 2018 roku

rozpoznał sprawę z powództwa J. Ł.

przeciwko Prezesowi Urzędu Regulacji Energetyki

o wymierzenie kary pieniężnej

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów

z dnia 20 czerwca 2016 r., sygn. akt XVII Ame 80/15

1. oddala apelację,

2. zasądza od J. Ł. na rzecz Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki kwotę 720 (siedemset dwadzieścia) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.

Sygn. akt VII AGa 801/18

UZASADNIENIE

Decyzją nr (...)()/ (...) z dnia 29 kwietnia 2015 r., wydaną na podstawie art. 56 ust. 2 pkt 1 w zw. z art. 56 ust. 1 pkt 12, ust. 3 i ust. 6 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. - Prawo energetyczne (tekst jedn. Dz. U. z 2012 r. poz. 1059 ze zm., zwanej dalej „ustawą - Prawo energetyczne”), Prezes Urzędu Regulacji Energetyki orzekł, że przedsiębiorca J. Ł. - prowadzący działalność gospodarczą pod nazwą J. Ł. Przedsiębiorstwo (...) z siedzibą w P. - prowadził sprzedaż paliw ciekłych w magazynie zlokalizowanym w miejscowości W., tj. niezgodnie z przedmiotem i zakresem działalności określonymi w punkcie 1 oraz warunkiem nr 2.4.1. koncesji na obrót paliwami ciekłymi udzielonej decyzją Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki z dnia 25 października 2013 r. i za to działanie wymierzył przedsiębiorcy karę pieniężną w kwocie 2.000 zł, stanowiącej równowartość 0,0272 % przychodu z działalności koncesjonowanej osiągniętego przez przedsiębiorcę w 2014 r.

Powód J. Ł. wniósł odwołanie, w którym zaskarżył powyższą decyzję w całości i wniósł o odstąpienie od wymierzenia kary pieniężnej. Zarzucił niezasadne wymierzenie mu kary, w sytuacji, gdy: zaprzestał spornej formy sprzedaży paliwa swojemu długoletniemu kontrahentowi, przestał użytkować magazyn paliw należący do R. i ostatecznie zaprzestał obrotu paliwami ciekłymi, składając wniosek do Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki o cofnięcie koncesji.

Pozwany Prezes Urzędu Regulacji Energetyki wnosił o oddalenie odwołania.

Wyrokiem z dnia 20 czerwca 2016 r. Sąd Okręgowy w Warszawie - Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów oddalił odwołanie.

Wyrok Sądu Okręgowego został wydany w oparciu o poniższe ustalenia faktyczne i rozważania prawne.

J. Ł. - prowadzący działalność gospodarczą pod nazwą J. Ł. Przedsiębiorstwo (...) z siedzibą w P. - decyzją Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki z dnia 20 października 2004 r. uzyskał koncesję na obrót paliwami ciekłymi na okres od 25 października 2004 r. do 25 października 2014 r., który następnie został skrócony na wniosek przedsiębiorcy do 25 października 2013 r. Obecnie powód posiada koncesję udzieloną decyzją Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki z dnia 25 października 2013 r. na okres od 26 października 2013 r. do 26 października 2023 r. W ramach wykonywania działalności koncesjonowanej przedsiębiorca eksploatuje stację paliw zlokalizowaną w miejscowości B. (...).

W związku z zakończeniem kontroli podatkowej przeprowadzonej w miejscu prowadzenia działalności przedsiębiorcy za okres od 1 stycznia 2012 r. do 28 lutego 2014 r., Urząd Celny w L. ustalił, m.in. że kontrolowany posiadał 1.377.950 litrów przechowywanego paliwa, zlewane go ze zbiorników pojazdów samochodowych zarejestrowanych przeważnie w krajach leżących za wschodnią granicą Polski, za które nie została zapłacona akcyza. Ponadto zlewane paliwo nie spełniało norm określonych w odrębnych przepisach dla olejów napędowych. Urząd Celny w L. ustalił, że co najmniej w jednym przypadku olej napędowy w ilości 1000 litrów podlegał dalszej dystrybucji. Przedsiębiorca prowadził działalność polegającą na magazynowaniu paliw, bez posiadania wymaganej w tym zakresie koncesji na magazynowanie paliw ciekłych.

W okresie od 1 stycznia 2012 r. do 28 lutego 2014 r. powód prowadził sprzedaż oleju napędowego do jednego odbiorcy z dzierżawionych zbiorników zlokalizowanych w magazynie w miejscowości W. i dostarczał paliwo do magazynu zlokalizowanego w tej miejscowości. Urząd Celny w L. przekazał Prezesowi Urzędu Regulacji Energetyki kopie faktur VAT wystawionych przez powoda w związku ze sprzedażą oleju napędowego. Przychód powoda uzyskany w 2014 r. z tytułu obrotu paliwami ciekłymi wyniósł 7.353.694 zł.

Zdaniem Sądu Okręgowego odwołanie nie zasługiwało na uwzględnienie.

Sąd pierwszej instancji wskazał, że zgodnie z treścią art. 56 ust. 1 pkt 12 ustawy - Prawo energetyczne (w brzmieniu obowiązującym w dacie wydania zaskarżonej decyzji) karze pieniężnej podlega ten, kto nie przestrzega obowiązków wynikających z koncesji. Oznacza to, że naruszenie jednego z warunków koncesji jest wystarczającą przesłanką do nałożenia na przedsiębiorcę przez Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki kary pieniężnej, przy czym nie jest wymagane wykazanie zawinionego działania przedsiębiorcy. Wymierzenie na tej podstawie kary pieniężnej ma charakter obligatoryjny.

Według Sądu Okręgowego w niniejszej sprawie zachodziła podstawa do nałożenia na powoda kary pieniężnej za działanie określone w art. 56 ust. 1 pkt 12 ustawy - Prawo energetyczne. Wskazał, że akceptując warunki udzielonej koncesji, odwołujący zaakceptował również obowiązek zawarty w jej punkcie 2.4.1., zgodnie z którym koncesjonariusz jest obowiązany zawiadomić Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki o istotnych zmianach dotyczących wykonywanej działalności objętej niniejszą koncesją (w tym w szczególności: nazwy, siedziby, numeru w rejestrze przedsiębiorców, numeru identyfikacji podatkowej, rozszerzenia bądź ograniczenia zakresu tej działalności) nie później niż 14 dni od dnia ich powstania. Warunek ten jednoznacznie zobowiązuje koncesjonariusza do zawiadomienia organu regulacyjnego o zmianie zakresu działalności, mając na uwadze fakt, że koncesja została mu udzielona na prowadzenie działalności w konkretnych lokalizacjach stacji paliw, tj. w P., B., L., a następnie w P.. Tymczasem powód nie zawiadomił Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki o rozszerzeniu swojej działalności na dzierżawione zbiorniki paliwowe znajdujące się na stacji paliw w miejscowości W., przez co naruszył obowiązek wynikający z punktu 2.4.1 koncesji.

Sąd pierwszej instancji podkreślił, że powód jako profesjonalista obowiązany był przestrzegać warunki koncesji, na które sam się zgodził. Wskazał, że przepis art. 355 § 2 k.c. wymaga od podmiotów prowadzących działalność gospodarczą przy uwzględnieniu ich zawodowego charakteru, staranności szczególnego rodzaju. Przedsiębiorca obowiązany jest więc do zwiększonej skrupulatności, rzetelności, zapobiegliwości i zdolności przewidywania, jak również uzasadnione jest oczekiwanie od niego wiedzy na temat sposobu wykonywania koncesjonowanej działalności. Powód tych kryteriów nie spełnił, skoro nie traktował dzierżawionych zbiorników w miejscowości W. jako miejsca prowadzenia działalności, wymagającego zgłoszenia bądź zmiany koncesji. Tymczasem w toku działań kontrolnych Naczelnik Urzędu Celnego w L. ustalił, że siedziba firmy znajduje się w miejscu zamieszkania powoda w P., natomiast magazyn paliw znajduje się w miejscowości W., gdzie sprzedaż oleju napędowego prowadzona jest wyłącznie dla R.. Powód posiadał magazyn również w miejscowości P., ale w kontrolowanym okresie nie składował tam paliwa.

Zdaniem Sądu Okręgowego nałożona na powoda kara pieniężna spełnia wymóg przewidziany w art. 56 ust. 3 ustawy - Prawo energetyczne. Zgodnie z powołanym przepisem wysokość kary pieniężnej nie może przekroczyć 15% przychodu ukaranego przedsiębiorcy wynikającego z działalności koncesjonowanej, osiągniętego w poprzednim roku podatkowym. Tymczasem przychód powoda z prowadzonej działalności koncesjonowanej w roku 2014 wyniósł 7.353.694 zł. Ponadto zgodnie z treścią art. 56 ust. 6 ustawy - Prawo energetyczne, ustalając wysokość kary pieniężnej Prezes Urzędu Regulacji Energetyki uwzględnia stopień szkodliwości czynu, stopień zawinienia oraz dotychczasowe zachowanie podmiotu i jego możliwości finansowe.

Sąd pierwszej instancji uznał, że stopień zawinienia powoda jest duży, wobec niezgłoszenia rozszerzenia działalności gospodarczej i prowadzenia w okresie od 28 października 2013 r. do 19 lutego 2014 r. sprzedaży oleju napędowego ze zbiornika w W. dla R., za łączną kwotę 332.605,28 zł brutto. Jako znaczną ocenił również szkodliwość czynu powoda, wobec niedochowania przez niego należytej staranności w prowadzeniu działalności koncesjonowanej, co dla organu regulacyjnego skutkowało brakiem rzetelnej wiedzy o rzeczywistym stanie na rynku paliw. Uznanie, że szkodliwość czynu przedsiębiorcy była większa niż znikoma, uniemożliwiało odstąpienie od nałożenia na niego kary pieniężnej na podstawie art. 56 ust. 6a ustawy - Prawo energetyczne. Odnosząc się do możliwości finansowych powoda, Sąd Okręgowy stwierdził, że wymierzona mu kara pieniężna w wysokości 2.000 zł nie jest zbyt surowa, skoro stanowi jedynie 0,0272% przychodu przedsiębiorcy z działalności koncesjonowanej za rok 2014. Biorąc również pod uwagę fakt, że było to pierwsze naruszenie przepisów przez przedsiębiorcę, kara ta została ustalona w dolnych granicach.

Zdaniem Sądu pierwszej instancji, kara pieniężna we wskazanej wyżej wysokości będzie pełniła funkcję prewencji szczególnej i ogólnej, a zatem będzie zarówno realną, jak i odczuwalną dolegliwością dla ukaranego podmiotu oraz wyraźnym ostrzeżeniem na przyszłość, zapobiegającym powtarzaniu nagannych zachowań. Sąd Okręgowy uznał, że sytuacja finansowa powoda pozwala na uiszczenie kary w wysokości 2.000 zł bez uszczerbku dla aktywów przedsiębiorstwa, a więc nie będzie stanowiła dla niego nadmiernego obciążenia finansowego. Ponadto stwierdził, że złożony przez powoda wniosek o cofnięcie koncesji, jak również zamiar zaprzestania dalszej działalności w branży paliwowej, nie uzasadniają odstąpienia od wymierzenia mu kary pieniężnej.

Od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie apelację wniósł powód J. Ł..

Apelacją powód zaskarżył wyrok Sądu Okręgowego w całości, wnosząc o jego zmianę poprzez uchylenie decyzji. Zaskarżonemu wyrokowi zarzucił błędne przyjęcie, że w magazynie w miejscowości W. była prowadzona sprzedaż paliw płynnych, podczas gdy zgromadzone tam paliwo było dedykowane tylko jednemu klientowi i nie trafiało do innych odbiorców. Wyjaśnił, że najmowany zbiornik służył zabezpieczeniu dokonywania właściwych rozliczeń z klientem, a nie prowadzeniu sprzedaży paliw ciekłych.

Pozwany Prezes Urzędu Regulacji Energetyki wnosił o oddalenie apelacji oraz zasądzenie na jego rzecz kosztów postępowania apelacyjnego.

Sąd Apelacyjny zważył:

Apelacja powoda nie zasługuje na uwzględnienie.

Sąd Okręgowy dokonał prawidłowych ustaleń faktycznych i Sąd Apelacyjny przyjmuje je za własne. Także rozważania prawne Sądu pierwszej instancji są prawidłowe.

Sąd pierwszej instancji prawidłowo ustalił, że powód prowadził sprzedaż paliw ciekłych na rzecz R. z najmowanego zbiornika w miejscowości W.. Działalność ta miała miejsce w okresie od 28 października 2013 r. do 19 lutego 2014 r. i objęła sprzedaż oleju napędowego za łączną kwotę 332.605,28 zł brutto. Tymczasem udzielona powodowi koncesja wskazywała miejsca prowadzenia działalności w innych lokalizacjach, tj. w miejscowościach P., B., L., a następnie P.. Zgodnie z treścią punktu 2.4.1. koncesji, powód jako koncesjonariusz był obowiązany zawiadomić Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki o istotnych zmianach dotyczących wykonywanej działalności objętej koncesją (w tym w szczególności: nazwy, siedziby, numeru w rejestrze przedsiębiorców, numeru identyfikacji podatkowej, rozszerzenia bądź ograniczenia zakresu tej działalności) nie później niż 14 dni od dnia ich powstania. Oznacza to, że rozpoczynając prowadzenie działalności w miejscowości W., powód powinien zawiadomić o tym fakcie organ regulacyjny. Jednakże powód nie wypełnił obowiązku nałożonego na niego w koncesji, pomimo rozszerzenia zakresu prowadzonej działalności - pod względem zarówno terytorialnym, jak i wykorzystywanej w tym celu infrastruktury - przez co zaistniała podstawa do nałożenia na niego kary pieniężnej na podstawie art. 56 ust. 1 pkt 12 ustawy - Prawo energetyczne.

W ocenie Sądu Apelacyjnego, dla oceny prawnej powyższej sytuacji nie ma istotnego znaczenia niesporny fakt, że najmowany zbiornik paliwa w miejscowości W. służył do zaopatrywania w paliwo tylko jednego kontrahenta powoda, skoro powód czynił to paliwo przedmiotem obrotu, o czym świadczą wystawione przez niego i przekazane Prezesowi Urzędu Regulacji Energetyki przez Urząd Celný w L. kopie faktur VAT. Także podnoszone w apelacji przez skarżącego twierdzenia dotyczące traktowania przedmiotowego zbiornika jako „formy zabezpieczenia właściwych rozliczeń z kontrahentem” nie mogą prowadzić do zmiany powyższej oceny. Powód nie wyjaśnił bowiem, na czym miałyby polegać to zabezpieczenie, ani z jakich przyczyn sprzedaż paliwa z najmowanego zbiornika jednemu tylko kontrahentowi miałyby nie stanowić wykonywania działalności gospodarczej określonej w koncesji, z wykorzystaniem innych elementów infrastruktury, niż wskazane w koncesji.

Uzupełniająco wskazać należy, że kara pieniężna w kwocie 2.000 zł została powodowi wymierzona z uwzględnieniem przesłanek określonych w art. 56 ust. 6 ustawy - Prawo energetyczne. Kara ta została ustalona z uwzględnieniem dużego stopnia zawinienia przedsiębiorcy i znacznej szkodliwości czynu, ale także faktu naruszenia ustawy przez powoda po raz pierwszy oraz możliwości finansowych przedsiębiorcy. Ponieważ kara stanowi równowartość 0,0272 % przychodu z działalności koncesjonowanej osiągniętego przez powoda w 2014 r., została ona ustalona na minimalnym poziomie i nie może być uznana za nieproporcjonalną. Dodatkowo, zawnioskowany przez pozwanego w postępowaniu apelacyjnym dokument w postaci dowodu uiszczenia przez powoda kary pieniężnej w kwocie 2.000 zł świadczy o tym, że kwota ta mieściła się w zakresie możliwości finansowych przedsiębiorcy. Ponieważ szkodliwość czynu powoda była większa niż znikoma, uniemożliwiało to odstąpienie od nałożenia na niego kary pieniężnej na podstawie art. 56 ust. 6a ustawy - Prawo energetyczne.

Podstawą orzeczenia Sądu Apelacyjnego był art. 385 k.p.c. O kosztach procesu orzeczono na zasadzie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w związku z art. 108 § 1 k.p.c.